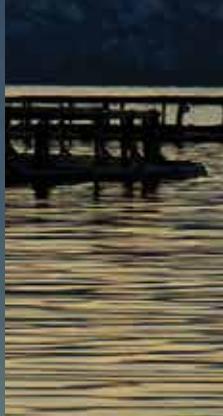
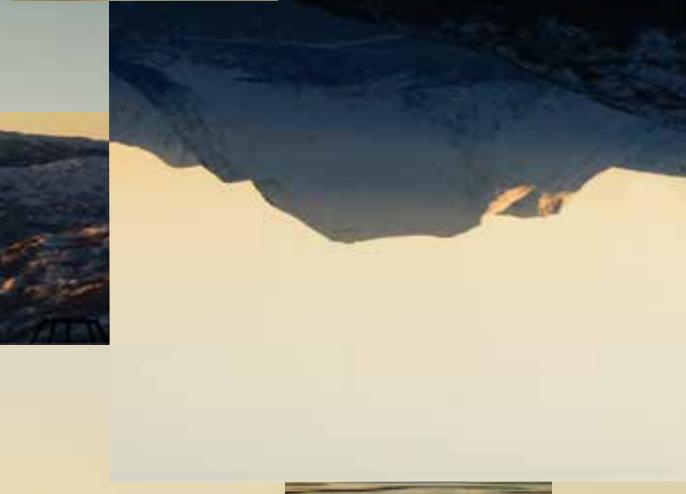

2021

Ekstern rapport, utarbeida av Poppelhuset

Status Berekraft 2021 Lingalaks

Status Bærekraft 2021
Lingalaks AS

Design / ergo studio
Forsidefoto / Lingalaks
Foto s.15 / Poppelhuset
Foto s.21 / Lingalaks

Status Bærekraft © Poppelhuset 2022 Bergen
Ekstern rapport, utgjeven av Poppelhuset AS
2023-01-20

Poppelhuset

INNLEIING

Å angi status for noko er å beskriva tingen sin tilstand. Kva er status, spør ein gjerne. Svaret vert ei beskriving av den faktiske tilstanden eller stillinga, her og no. I medisinen bruker ein uttrykket status som ei forkorting for «status praesens», altså pasienten sin tilstand ved undersøkinga – i presens, notid - og kjem av latin for «nærverande tilstand» . Midt i ein fotballkamp eller eit skirenn spør ein gjerne også kva status er, då ein lurer på kor sannsynleg det er at Messi rekk å sørja for den siste avgjerande målgivande pasningen, eller at skinasjonen Noreg «sjølvsgått» vinn. Så gjer ein sine eigne berekningar og analyser, kontinuerleg, for å føreseia kva resultatet blir, og at det går i ønska retning.

Når me undersøker status for berekraft, gjer me eigentleg det same. Tilstanden på tidspunktet for dokumentering fortel om stillinga i eit augneblinksbilete. Så gjer ein berekningar, trendanalyser, ser på utvikling over tid – på kort sikt, og lang sikt – vurderer kva faktorar som i eit lokalt og globalt perspektiv har forstyrra eller påverka utviklinga og resultatet, og kva som vil treffa framover. Kvifor gjekk det slik, spør ein seg når resultatet uventa går i feil retning. Då bruker ein ofte store krefter på å forstå samanhengane som ligg til grunn for resultatet. Kva kjem av ytre påverknad, kva kunne eg sjølv gjort annleis? Det er ein viktig del av prosessen når ein har eit heilt konkret mål i sikte.

Når ein evnar å nyta etablert kunnskap, saman med eigen erfaringskunnskap, til å evaluera, analysera, justera og tilpassa for å halda stødig kurs på vegn som er staka ut, er sjansen stor for å lykkast. Det krev at ein klarer å løfta blikket og sjå dei store samanhengane, utan å mista av synet sine eigne ambisjonar og oppgåver. Når prestasjonar og endringar over tid samtidig er dokumentert, er det enklare å forstå om ein burde ta nye grep, om det kan vera lurt å gjera små eller større justeringar.

Rapporten *Status Berekraft* er ei tilstandsvurdering som viser korleis den rapporterande verksemda presterer og utviklar seg, innanfor dei tre pilarane for berekraft; sosial, økonomisk og miljømessig berekraft. Formålet er at selskapet skal vera i stand til å sjå rørsler og tendensar i eiga utvikling, som i sin tur vert nytta som avgjerdssøtte for verksemda sine vidare strategiske satsingar og forretningsutvikling.

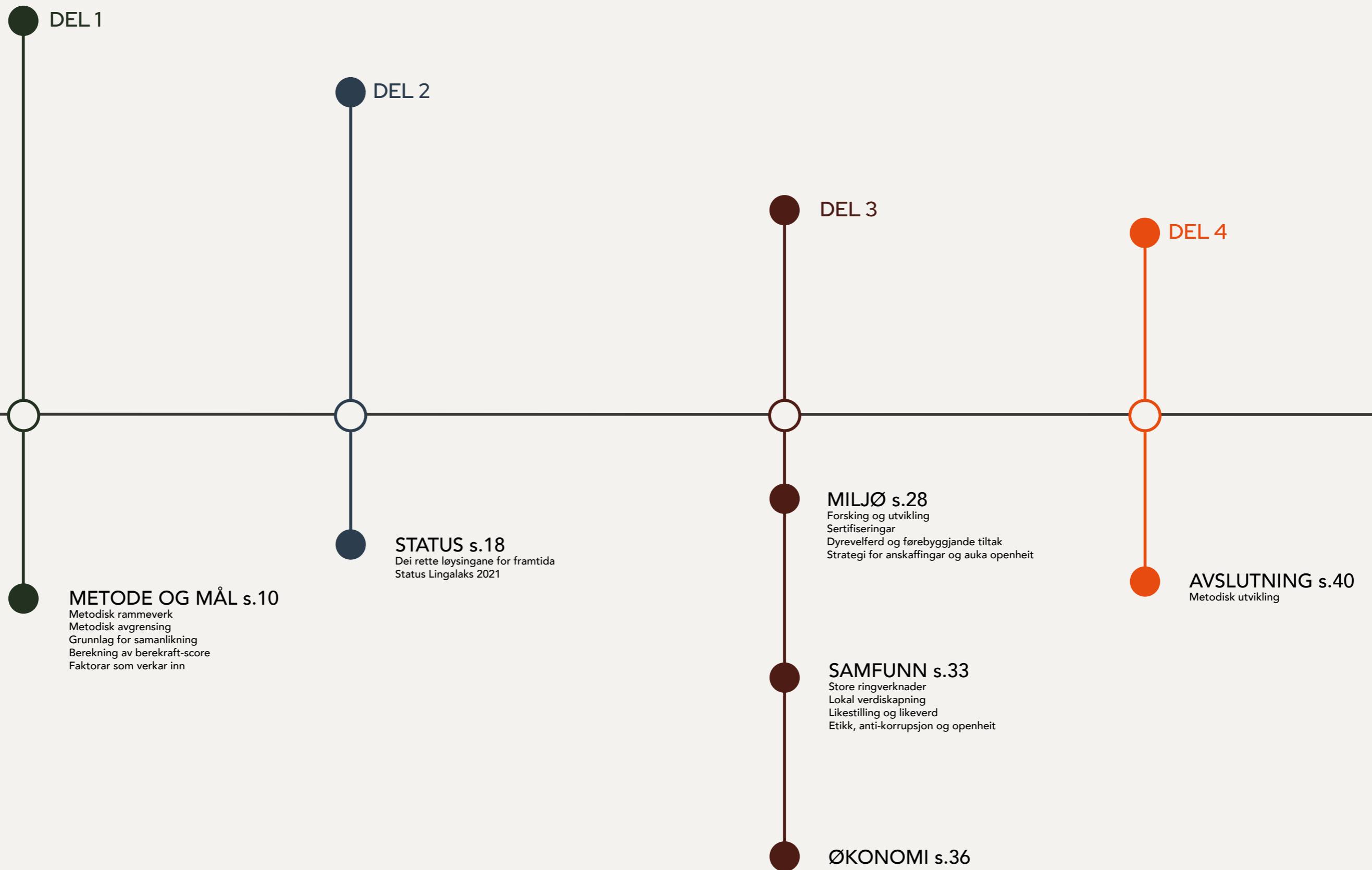
Berekraft er den overordna, strategiske drivar for all næringsutvikling i dag, så vel som for den globale utviklinga. Samtidig er det eit komplekst felt som krev stor innsikt og kunnskap. Det er krevjande å navigera i landskapet, og å ha den rette kunnskapen om kva som påverkar miljøfotavtrykket i positiv eller negativ grad. Trass eit enormt kunnskapstilfang og høg forskingsaktivitet påfeltet for den kanskje viktigaste pilaren, om ein ser det i eit klima og miljøperspektiv, har ein framleis ein lang veg å gå for å omsetja all kunnskapen i praksis og sikra omstilling i næring og verksemder. Det krev at selskap og aktørar har ein fast karakter og kondisjon til å gjera «det som krevst» for å oppnå ei meir berekraftig verksemde, og det kan vera vel krevjande for mange.

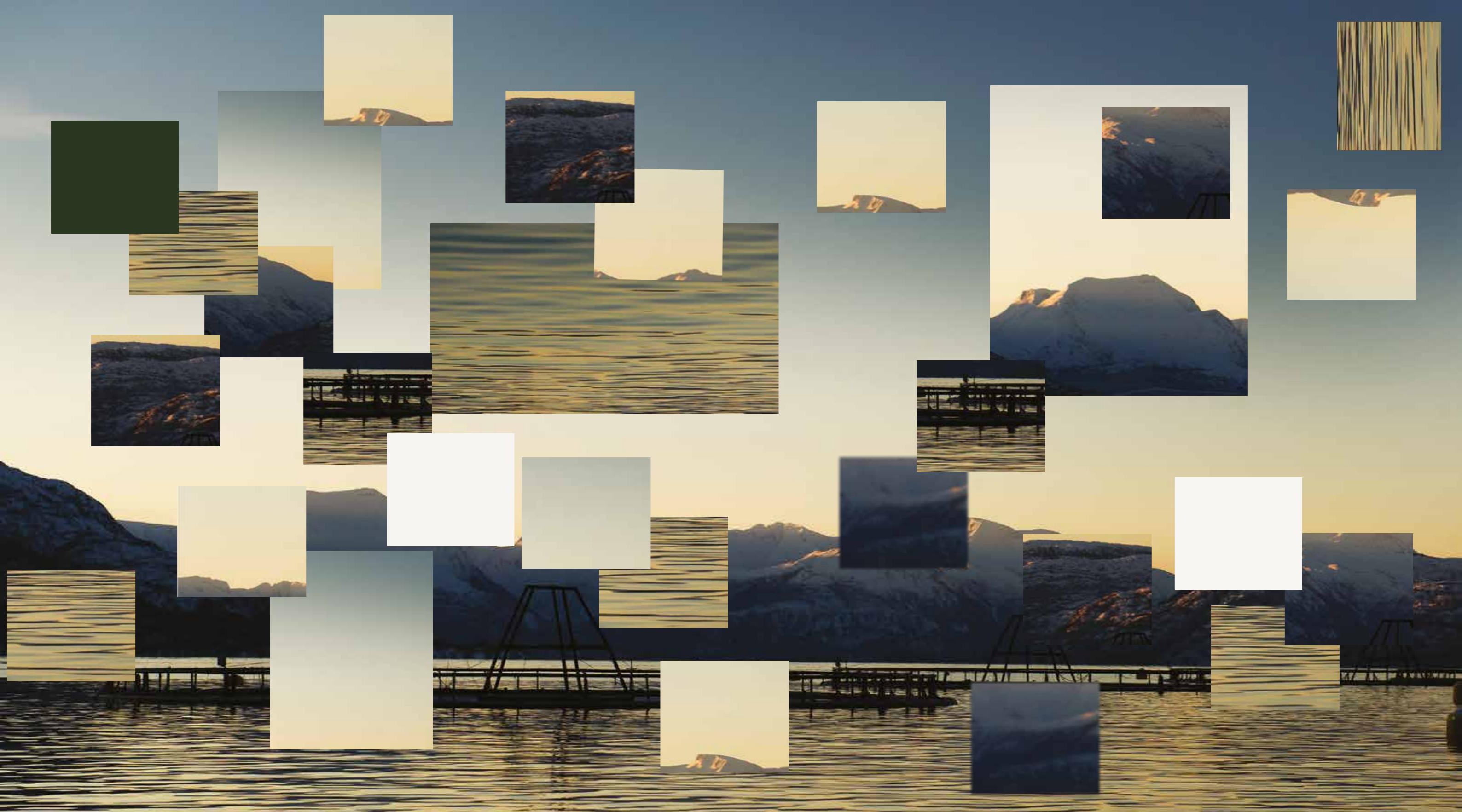
Lingalaks viser med *Status Berekraft 2021*, den fjerde i rekka, at selskapet har karakter og kapasitet til å leggja ned ein stor innsats og prestasjon, over tid og med eit langsiktig blick, som posisjonerer og plasserer verksemda heilt i tet innanfor arbeidet sitt med berekraft innan havbruk.

Poppelhuset AS
Desember 2022

¹Erik Kåss (Universitetet i Oslo), 2021-11-08, Status, Store Norske Leksikon. Hentet fra <https://sml.snl.no/status#:~:text=Status%20betyr%20stilling%20eller%20'tilstand>, 2023-01-04.

INDEX

DEL 1

Metode og mål

METODE OG MÅL

Hensikta med Status Berekraft er at arbeidet som ligg til grunn for rapporten, skal bidra til å gjera selskapet i stand til å ta strategisk, gode val. Selskapet kan deretter setja i gang konkrete grep og tiltak som er kunnskapsbaserte. Når arbeidet vert kartlagt og kontinuerleg overvaka, kan verksemda sikra at ein går den riktige vegen mot redusert fotavtrykk

Rapporten tar og mål av seg å vera ein katalysator for vidare utvikling i selskapet, med særleg vekt på stadig større involvering av menneska i organisasjonen. Rapportane skal over tid fungera som eit referanse- eller oppslagsverk, som selskapet og dei tilsette målar seg mot og forstår selskapet si utvikling gjennom.

Slik kan ein sikra ei systematisk utvikling i berekraftig retning. Då må ein kontinuerleg sjå ei endring til det betre, for å oppfylla målet om redusert, minimert eller eliminert miljøavtrykk. Ein må også opparbeida seg god djupinnsikt og forståing for samanhengar, for å sjå kor og når delane ikkje heng i hop, eller korfor avtrykket ikkje endrar seg i riktig retning, slik at ein kan gjera noko med det. Med slike kunnskap i botn, kan ein heile tida ta gode val for framtida til verksemda, og for det globale samfunnet.

Metodisk rammeverk

Rapporten Status Berekraft omtalar verksemda som ei vurdering av verksemda sin prestasjon i året for rapportering, vurdert av uavhengige partar. Vurderinga omfattar dei

tre pilarane for berekraft: økonomisk, sosial og miljømessig berekraft. Rapporten held seg til FN sin definisjon av berekraft, forstått som den øvre grensa for bruk av ressursar utan å utarma desse for komande generasjonar. Rapporten gjev ei kvantitativ og ei kvalitativ oppsummering av verksemda, og det er metodisk nyttå både kvantitativ og kvalitativ datainnsamling. Den kvantitative datainnsamlinga er gjennomført med rapporteringsverktøyet SPOR © Poppelhuset 2022, og dannar grunnlag for datasettet nyttå i LCA-analysen. Den kvalitative datainnsamlinga er gjort delt mellom samtalar med ansvarlege personar i verksemda, og dels ved skriftlege beskrivingar frå verksemda sjølv.

Det er nyttå datamateriale frå verksemda og verksemda sine leverandørar. Dette inkluderer og DNB sitt verktøy for berekning av samfunnsbidrag, som er nyttå for å rekna ut Lingalaks sitt bidrag til fellesskapet.

Rapporten nyttar karbonfotavtrykk som indikator for miljøpåverknad. Dette er ein blant fleire miljøindikatorar som utrykker miljøeffekten av verksemda sitt virke. Den presenterast som regel som ein eller fleire indikatorar som måler verknaden av menneskeleg aktivitet innanfor ein kategori av negativ miljøeffekt, til dømes klima, vatn eller habitat/arealavtrykk.

Å uttrykkje fotavtrykket i CO₂-ekvivalentar (CO₂-eq) er i dag etablert over heila verda som ei kjent eining som tar opp i seg mange og til dels komplekse forhold. Når dette vert

presentert som eit aggregert tal, bidreg dette til å bryta ned kompleksiteten og gje auka forståing av indikatorar og avstand til tolegrenser og vippepunkt i eit berekraftperspektiv. Status for ei verksemde sitt karbonfotavtrykk er ei god kjelde til å sjå samanhengar og i sin tur kunna samanlikna miljøprestasjon.

LCA, forkortinga for *Life Cycle Assessment*, er ei systematisk kartlegging, vurdering og dokumentasjon av eit produkt eller produksjonssystem gjennom heile sitt livslaus. Det gjev eit heilskapleg og overordna bilet av kor stor miljøpåverknaden er gjennom heile levetida til produktet eller produktsystemet.

Med i berekninga er alle innsatsfaktorar frå råvareutvinning til foredling, produksjonsprosessar, transport, distribusjon, bruk, reparasjon, vedlikehald og til slutt avhending, gjenvinning eller gjenbruk. Modellen for LCA er, som det ligg i namnet, ei vurdering eller evaluering (assessment) av ein syklus (cycle) i noko sitt liv (life), og er sjølve modellen for ein sirkulærøkonomisk tankegang som verda forsøker å retta seg inn mot for framtida. I dette ligg ei grunnleggande forståing av at ein må nyttå alle ressursar optimalt, altså så godt og fornuftig som overhovud mogleg, og gjennom det å sikra minst mogleg belasting av alle ressursar. Ressursomgrepet innfattar både dei materielle og dei menneskelege ressursane, og det er ei generell oppfatning at særleg det siste må ytast større omsut i åra frametter, om ein skal evna å gjera dei naudsynne endringane eller justeringane. Kartlegginga til verksemda vil gjennom LCA

si analyse av bidrag indikera kor ein skal setta inn ressursar for å betra prosessar, støtta retningsliner og gje eit forvarleg grunnlag for gode slutningar for å utvikla verksemda og produkt i ei retning der miljøbelastingane – også referert til som miljøfotavtrykket eller «carbon footprint» – reduserast til det betre, og aller helst som ei permanent, betre løysing.

LCA-analysen er utarbeida av berekraftavdelinga til Biomar AS. Rapporten er utvikla og utarbeida av Poppelhuset AS.

Metodisk avgrensing

LCA som metodikk er i denne samanheng først og fremst knytt til dokumentasjon av miljøpåverknad, som er viktig for å få eit faktisk bilet av dei faktorar som vesentleg eller i større grad bidreg negativt. Verksemda si kartlegging og dokumentasjon av dei ulike faktorar som høyrer inn under miljøpåverknad, ligg til grunn for LCA-analysen.

Rapporten Status Berekraft nyttar LCA-analysane av ei verksemde til å berekna karbonfotavtrykket til eitt kilo levande, slakteklar laks, basert på verksemda sine produksjonstal og verksemda sitt konkrete fôrforbruk i året for rapportering.

Systemgrensa for LCA-studien er avgrensa til å gjelda verksemda sitt ansvar, frå transport av smolt til ferdig, slakteklar fisk i ein fiktiv ventemerd/brønnbåt utanfor slakteriet. Viktige felt for LCA-studien er knytt til følgjande:

utgjer det største negative bidraget i produksjonen av fisk, og inkluderer mange og ulike innsatsfaktorar som råvareproduksjon til før, råvaretransport og førproduksjon. Ressurstillgang, logistikkutfordringar og ein volatil verdsmarknad som følgje av geopolitiske omstende, er faktorar som påverkar sterkt her. Dette er faktorar som verksemda sjølv ikkje rår over direkte, men ein oppmodar like fullt til å ha eit kritisk blikk på bestanddelane i føret og kor råvarene til føret vert henta frå, og å øva press på leverandørar for å saman oppnå eit meir berekraftig før. All form for logistikk, transport og prosesskjemikaliar som er direkte relatert til verksemda sin produksjon, er med i berekninga. Ein oppmodar og her til å ha eit særleg auge på kjedene for logistikk, transportsystem og -distansar. På same måte gjeld det å ha god kunnskap om korleis kjemikalier og energisystem påverkar prosessar i produksjonen.

Forbruk av fossilt brensel som diesel, LNG, og bensin frå oppdrettsfasen er inkludert i studiet. Dette omfattar samla forbruk av diesel frå brønnbåtar, fôrbåtar og servicebåtar til utsett, fôring, drift, avlusing og slakt, samt energiforbruk på land. Samla bruk av elektrisitet inkluderer drift på anlegg og fôrflåten.

Ingen prosessar knytt til smoltproduksjon er tatt med i denne studien, og inkluderer ikkje infrastruktur, då ingen av desse ligg direkte i verksemda sin blokk i verdikjeda. Det vil for framtida vera viktig å vidare inkludera Co2-avtrykket i anleggsregisteret som eit årleg, indirekte bidrag inn i verksemda sin produksjon. Dette er særleg viktig som ein del av prosedyren knytt til anskaffingar.

Store deler av ei verksemd sine innsatsfaktorar er kjøpt inn, og innkjøp og anskaffingar bidreg dermed vesentleg, indirekte, til verksemda si negative belasting. For å bidra til redusert avtrykk, både i verdikjeda og i eige ledd, vil det vera til stor nytte om ein aktivt etterspør miljødeklarasjon på produkta og innsatsfaktorar gjennom ein miljødeklarasjon,

EPD (Environmental Product Declaration). Ved å bruka dette aktivt som eit kriterium for innkjøp, vil ein bidra til verksemda si utvikling av miljøpåverknad i riktig retning. Samstundes vil ein vere med å endra bransjestandardar kring anskaffingar, om ein i fellesskap evnar å legga press på dei indirekte bidragsytarane i ein verdikjede.

Ut over dette, dokumenterast det i denne rapporten andre omstende som påverkar verksemda si drift, både dei direkte og dei indirekte bidraga. I den kvalitative datainnsamlinga har ein for 2021 særleg vekta verksemda si innstilling til menneskerettigar og det totale bidraget tilbake til samfunnet. Den kvalitative delen er beskrive i rapporten, del 3, der ein går inn på dei konkrete initiativa og grepene som har vorte starta opp, og korleis verksemda sjølve tar initiativ til grep som kjem fellesskapet, både det lokale og det globale, til gode. Verksemda si holistiske tilnærming til dei globale utfordringane kjem her til syne og speglar i kva grad ein evnar å sjå både deler og heilskapen innanfor same rettesnor. Den metodiske avgrensinga for denne rapporten gjeld på selskapsnivå, for Lingalaks AS, og følger slik ei blokkjede-tankestong, der verksemda ber ansvaret innanfor si blokk i kjeda.

Grunnlag for samanlikning

LCA er ein omfattande analysemетодe som er i stadig utvikling. Fagmiljøa innan LCA arbeider kontinuerleg for ein meir standardisert og påliteleg metode for å sikra presise analyseresultat. Datagrunnlaget som underbygger ein analyse må difor vera så robust og nøyaktig som mogleg.

Analysen baserer seg på Global Feed LCA Institute (GFLI) sin database. GFLI representerer den største og mest avanserte databasen for førråvarer.

Delane avgjerande for heilskapen

Statusrapportering på «selskapsnivå» er meint å vera eit verktøy for verksemder til å betra forstå trendar i utviklinga i eiga produksjon. Gjennom dokumentasjon av status over tid vil ein verta i stand til å sjå samanhengane mellom auka kunnskap, iverksetta tiltak og erfara og forstå effekten av tiltaka.

Dette ligg til grunn i utvikling av metodeverket, som gjev eit statusbilete av situasjonen her og no.

Rapporten Status Berekraft nyttar LCA-analyse av ei verksemd til å berekna karbonfotavtrykket til eitt kilo levande, slakteklar laks, basert på verksemda sine produksjonstal og verksemda sitt konkrete fôrforbruk i året for rapportering. Systemgrensa for LCA-studien er avgrensa til å gjelda verksemda sitt ansvar, frå inntransportering av smolt til ferdig, slakteklar fisk i ein fiktiv ventemerde/brønnbåt utanfor slakteriet.

Saman med EU PEF bevegelsen, dannar denne databasen grunnlaget for samanliknbare karbonavtrykksanalyser mellom sjømatprodukt og andre matprodukt. SimaPro programvare er brukt til analysen, same verktøyet som er nytt i Sintef-rapporten Greenhouse Gas Emissions of Norwegian Seafood Products (2017, oppdatert 2020) for å modellera karbonavtrykket til norske sjømatprodukt.

I praksis inneber dette at CO2-eq per kilo fisk i 2021 i denne rapporten for Lingalaks,

er samanliknbart med resultata frå 2020-rapporten og bakover, til saman fire år for dei åra dei har rapportert sin status berekraft.

For å få eit heilskapleg bilet av karbonfotavtrykk i heile livslaupet til ein oppdretta fisk, vil det i samsvar med blokkjedetekking vera riktig å innhenta tilsvarande tal frå smoltleverandør. Dersom ein føyer til smoltfasen til verksemda sitt

² Sintef Ocean (2020-06-04), Greenhouse gas emissions of Norwegian seafood products in 2017. Hentet fra https://www.sintef.no/contentassets/0ec2594f7dea45b8b1dec0c44a0133b4/report-carbon-footprint-norwegian-seafood-products-2017_final_040620.pdf, 2021-11-20

karbonfotavtrykk per kilo produsert laks eller aure, får ein avtrykket gjennom ein enno lengre del av livslaupet, frå rogn til slakteklar fisk.

Slik kan ein legga til kvar blokk i ei næringskjede for å synleggjera avtrykket for kvar blokk. Dette bidreg til auka kunnskap om korleis ulike innsatsfaktorar i ein produksjon av nær sagt kva produkt som helst kan isolerast til og utviklast innanfor kvar blokk. Dermed oppnår ein i tillegg auka merksemad på ansvarleggjering og samfunnsansvar, og perspektiva innanfor berekraft bør vera førande for korleis ein utviklar kvar blokk.

Berekning av berekraft-score

Studien munnar ut i eit resultat som plasserer verksemda på ein resultatskala for kvart av dei tre hovudsegmenta: miljø, samfunn og økonomisk berekraft. Basert på dette er det mogeleg å illustrere verksemda sitt resultat som kilo CO₂-eq per kilo produsert fisk, samfunnsbidrag i kroner per kilo produsert fisk og den økonomiske berekrafta per kilo produsert fisk.

Status i 2021 for Lingalaks innan dei tre segmenta, finn ein på sidene 16 – 25.

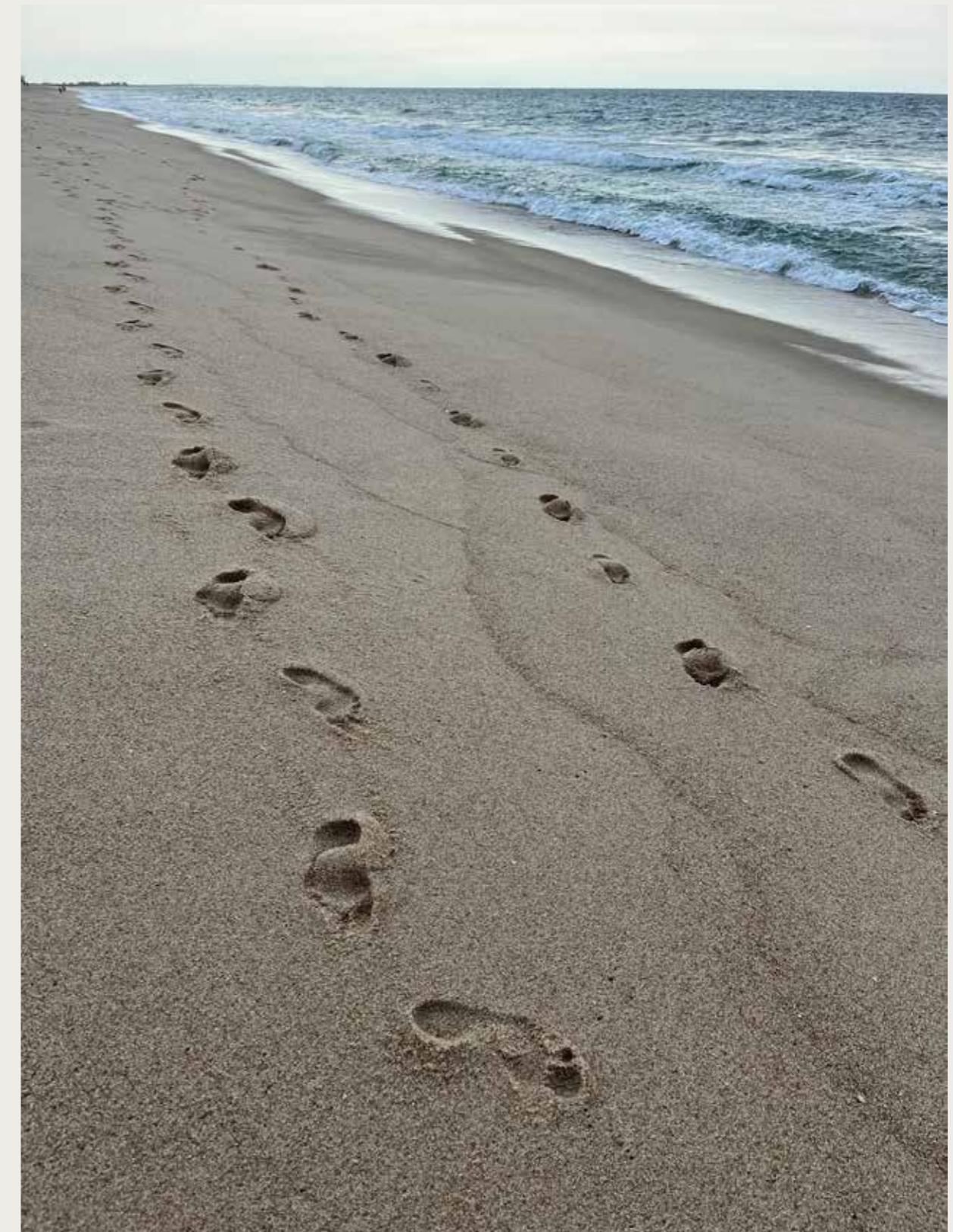
Faktorar som verkar inn

Ei kvar verksemad si utvikling over tid vil alltid vera avhengig av tilhøve som ligg både internt og eksternt. Begge sider må løftast

fram for å forstå resultat og samanhengar. Basert på resultatet siste år, samt trendutvikling over tid, kan verksemda frå si side gje eit bilet av dei strategiske grep og konkrete tiltak verksemda gjer frå år til år. Då vert det enklare å merkera samanhengar mellom resultatutvikling og dei tiltak som har vorte igangsett. Verksemda oppnår og å visa seg som ein meir open og ansvarleg næringsaktør.

Kva rapporten omfattar av skildringar innan miljømessig, sosial og økonomisk berekraft, vil difor i stor grad avgjerast av kva verksemda ynskjer å visa fram. Det er tilråda å vera så open og ærleg i rapporteringa som overhovud mogleg. Då vil resultatet speglar verksemda grundigare og gje eit meir presist bilet. Samstundes vil resultatutviklinga over tid/år verta meir påliteleg.

Kvalitet i rapporteringa er difor avgjerande. Ein oppnår å få reell innsikt i status for verksemda på tidspunktet for rapportering. Dette er svært viktig for vidare strategisk arbeid i verksemda, samstundes som ein som ansvarleg aktør i samfunnet demonstrerer si haldning til nøysam og påliteleg dokumentasjon av faktiske tilhøve.

Del 2

Status

DEI RETTE LØYSINGANE FOR FRAMTIDA

Lingalaks har gjennom fleire år arbeidd konkret og systematisk med å gjera endringar og forbetringar som speglast positivt i selskapet si utvikling. Verksemda starta for fire år sidan for alvor sitt arbeid med berekraft i eiga drift, då dei byrja det komplekse og langsigktige arbeidet som ligg i innrapportering av sin status for berekraft innan dei tre dimensjonane som ligg i omgrepet.

Med rapportering basert på metodikken og framgangsmåten som ligg til grunn for Status Berekraft har dei vorte i stand til å bevisstgjera heile organisasjonen, og nyta dokumentasjonen av tilstand, berekraftscore og analysestatus som stønad for avgjerder som har leda til treffsikre grep og justeringar som gagnar verksemda inn i framtida.

Selskapet viser seg som ein aktør som går føre og viser veg, på eit felt der mange enno famlar litt i blinde. Lingalaks vegrar seg ikkje for å ta dei viktige, såkalla «grøne» vala.

Her kan verksemda visa til ei lang rekke strategiske grep som gjennom dei fire åra har bidrige vesentleg til justert fotavtrykk i positiv retning.

Desse har dei vorte i stand til å fatta grunna deira systematiske og kunnskapsorienterte tilnærming, og innsatsen kring alt som ligg i dokumentering og rapportering, som er innarbeida i den daglege praksis i verksemda.

Auka sosial balanse inn i rekneskapen

Det skal og framhevast at Lingalaks er merksame på og opne om dei negative konsekvensane drifta har, og har særleg skjerpa innsatsen på dette området. Dei viser høgt medvit kring dei faktorar i drifta, operasjonar eller produksjonar som må betrast, og har dei siste to åra særleg auka innsatsen kring dei menneskelege faktorane.

Menneska i selskapet er den viktigaste ressursen, men og menneska som ressurs i andre ledd som er knytt til drifta til verksemda, oppover som nedover i kjeda. Den auka innsatsen på områda som tek føre seg vurderingar og visa aktsemrd i alle (moglege) ledd i verdikjeda, skjerpa innsats kring risiko for korruption, samt auka merksemrd kring openheit, inkludering og anti-diskriminering er alle viktige og naudsynte steg i arbeidet med berekraft. Dei legg med dette til ei ekstra vekt i skåla for å oppnå eit meir balansert rekneskap for berekraft i eiga verksemrd.

Djervskap i haldning og handling

Lingalaks viser med dette ei god haldning til heile det komplekse feltet for berekraft og at dei forstår kva dei gjer og kvifor. Dei viser stor forståing for den holistiske tankegangen, som er grunnleggjande og heilt avgjerande for å kunna lykkast i dette arbeidet.

Om Lingalaks

Lingalaks er eit havbrukselskap som driv matfiskproduksjon av laks. Selskapet har sin produksjon i kommunane Kvam, Kvinnherad og Alver i Vestland fylke. Selskapet har ni konsesjonar og to visningskonsesjonar fordelt på totalt 16 lokalitetar. Seks av konsesjonane er knytt til produksjonsområde 3 (PO3) og tre konsesjonar er knytt til PO4. Dei to visningsanlegga ligg i Hardanger og på Radøy. Hovudkontoret ligg i Norheimsund.

Lingalaks er medeigar i slakteriet Hardanger Fiskeforedling AS, Ænes Inkubator AS som driv landbasert smoltanlegg i Kvinnherad og i Varde Fiskeoppdrett AS. Lingalaks AS er del av konsernet Rolv Haugarvoll AS.

- Ni konsesjonar og to visningskonsesjonar fordelt på seksten lokalitetar
- Produserer om lag 14.000 tonn laks i året
- Sysselset 50,6 årsverk
- Sysselsette i 2021 70 personar

Lingalaks integrerer sine verdiar i alt sitt arbeid, og arbeider for at både produkta og arbeidsplassane er sikre og trygge, at fisken si helse, velferd og trivnad vert teken hand om på beste måte og at miljøet ikkje vert belasta unødig.

Verksemda har vist stor framgang gjennom desse åra, og er tydelege på at dette er ein prosess som krev innsats frå heile selskapet. Lingalaks har vore gode til å ta dei tilsette med på reisa med å gjera justeringar og grep som endrar resultatet i ei positiv retning, ikkje berre økonomisk, men kanskje meir, og viktigare, innan den miljømessige og sosiale eller samfunnsmessige delen av arbeidet.

Dei tilsette har vorte meir merksame på kva som ligg i dei ulike prosessane og kvifor ein treffer tiltak. Verksemda har også arbeidd meir strukturert og pedagogisk inn i dette arbeidet, slik at ein har oppnådd meir forståelege samanhengar, både innan eiga drift, men og sett i eit større bilet.

Dette er ein vedvarande prosess som krev strukturert innsamling av data og gode kontrollpunkt, retningsliner og rutiner internt i drifta. Det krev og at ein tar inn over seg justeringar og påverknad utanfrå, som har ein direkte eller indirekte påverknad på verksemda si drift.

Lingalaks har gode, etablerte rutiner innarbeidd i drifta, som gjer dei i stand til å svara på svingingar og endringar meir effektivt og treffsikkert. Verksemda held seg til dei til ein kvar tid gjeldande, oppdaterte krav til dokumentasjon og innrapportering, og er i stand til å gjera tilpassingar og grep dersom det krevst.

Motivert for utvikling

Lingalaks har i heile perioden med sitt arbeid med berekraft hatt ei klar førestilling av at dette er eit langsiktig arbeid og er tydelege på at ein enno berre er i startgropa. Dei har arbeidd med ei haldning og eit medvit om at det krevst mykje tolmod i innhenting av den korrekta kunnskapen og å vera presis i si rapportering.

Vidare har dei brukta mykje tid på å ta resultata av føregående rapportering til etterretning og implementert forbetringar i praksis som på lang sikt er viktige grep i berekraftig retning,

og som gagnar så vel eiga verksemrd, som heile næringa.

Med dette viser verksemda at dei arbeider systematisk med dei utfordringar som næringa står overfor for, for å dreia mot eit meir berekraftig havbruk. Selskapet har god oversikt over, og syner at dei har gode rutiner i verksemda med tanke på innsamling og systematisering av data til bruk i analysar og rapportering.

Alle faktorar knytt til hausting og foredling av råvarer til fôr, nærings- og energiutnytting, logistikk- og transportsystem kan ein utfordra i langt større grad enn i dag. Dette har dei medvit om og viser at dei er motiverte for å utfordra desse aspekta for å søka kontinuerleg betring til dei riktige løysingane for framtida.

Som resultat ser ein at Lingalaks presterer i dag med eit svært lågt fotavtrykk.

Verksemda søker heile tida å optimalisera dette for å sikra ressursbalanse, fiskevelferd og sunn og god mat. Med denne rapporten viser Lingalaks sitt konkrete arbeid med problemstillingane knytt til berekraft, vilje, handlekraft – så vel som motivasjon og djervskap – til å bidra positivt i arbeidet med forvaltinga av oppdrett og havbruk framover.

Selskapet står fram som open og transparent og deler kunnskap til felles nytte i næringa. Deira overordna strategi er dermed ytterlegare forsterka når det gjeld berekraft.

Å ligge eit hakk føre er eit gigantisk konkurransesfortrinn, her og no, men det er inga kvilepute. Vi er enno langt frå mål, men vi har starta på vegen dit og har kome langt på veg.

Lingalaks, 2021

STATUS 2021

2,93

Kilo CO2-eq per kilo fisk produsert

Lingalaks si miljøbelasting per kilo produsert laks er 2,93 kilo CO2-eq. Heile fisken er med i miljørekneskapen, frå utsatt smolt/ungfisk, til den forlét verksemda som slakteklar fisk. Samanlikna med annan produksjon av proteinrik mat, er produksjonen av laks blant dei matproduksjonane som belastar miljøet minst.

5,90

Samfunnsindikator i kroner per kilo fisk produsert

For kvar kilo laks Lingalaks produserer, vert NOK 5,90 ført tilbake til fellesskapet. I 2021 produserte selskapet om lag 14.000 tonn laks, og bidreg med NOK 81,2 millionar til samfunnet.

4,40

Økonomisk berekraft per kilo fisk produsert

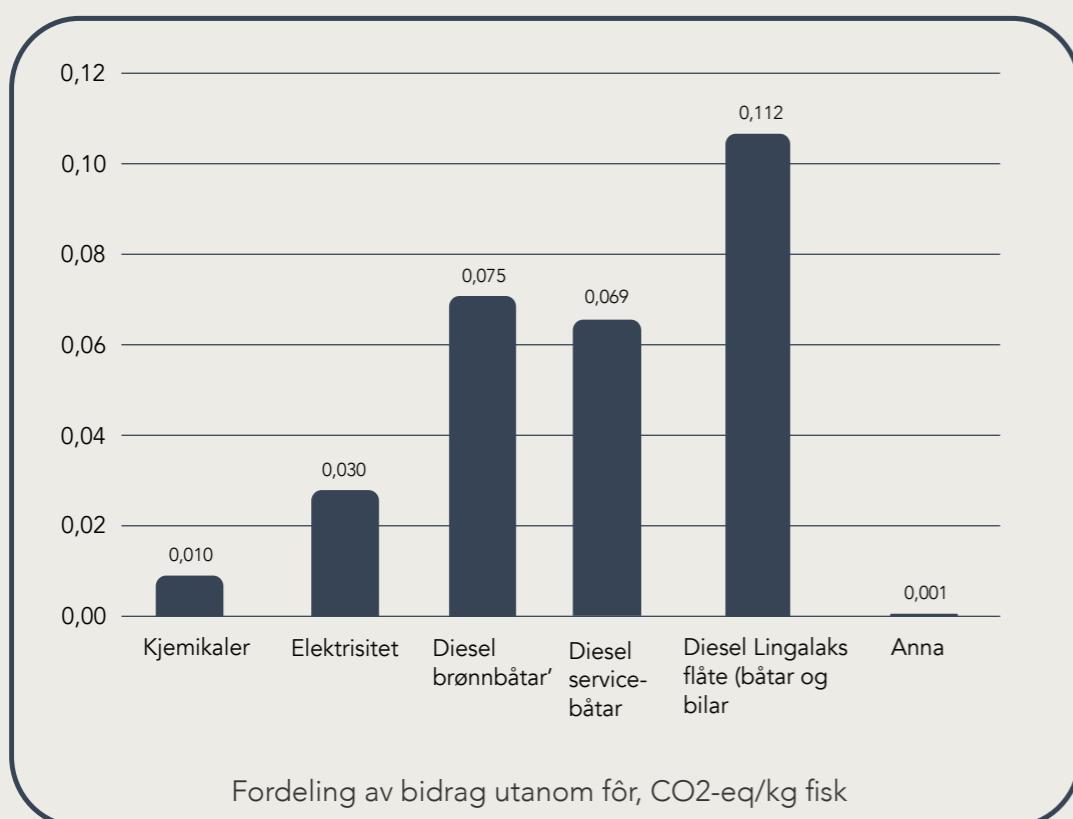
For kvar kilo laks Lingalaks produserer, vert NOK 4,40 tilbakeført til selskapet som resultatbidrag inn i nye investeringar i drifta for å oppnå ein meir berekraftig produksjon.

ANALYSE

Karbonfotavtrykket til Lingalaks sin produksjon for eit kg slakteklar laks i 2021 er 2,93 kg CO2-eq.

Dette er ein auke frå 2,75 kg CO2-eq i 2020. Auken er knytt til ein auke i økonomisk fôrfaktor frå 1,27 til 1,39. Bidraget frå oppdrettsdelen er den same som i 2020 og resultatet er at denne no utgjer berre 10% av totalen og føret 90%. Tilsvarande tal i 2020 var 12% og 88%.

Ein har såleis god utteljing av dei endringane ein har gjort i arbeidet tidlegare år med å

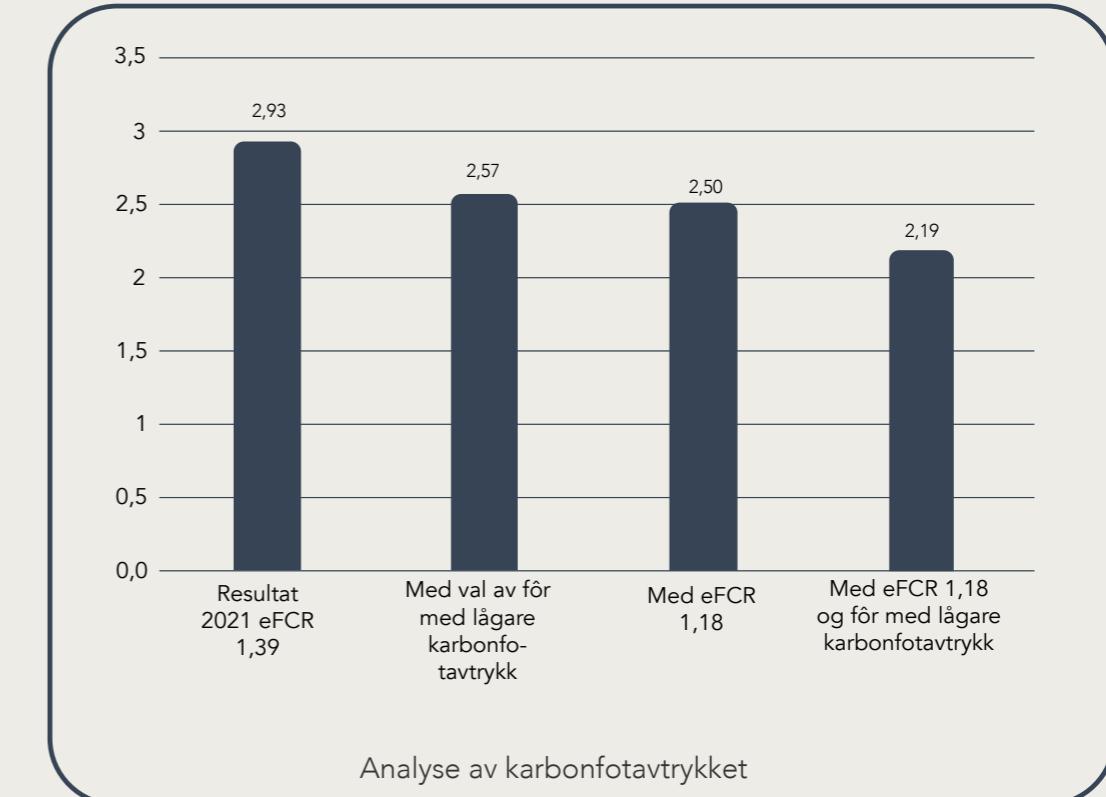

verta meir berekraftige, med elektrifisering i oppdrettsdelen og redusert bruk av kjemikalier.

Figuren under viser fordelinga av den delen som utgjer 10% av karbonfotavtrykket i 2021. Den viser at det framleis er potensiale til reduksjon, og då spesielt på eige forbruk av diesel til båtar og bilar.

Kor er potensialet størst?

Det største potensiale til reduksjon er framleis gjennom fokus og endringar på områder som påverkar fôrfaktor og val av fôr.

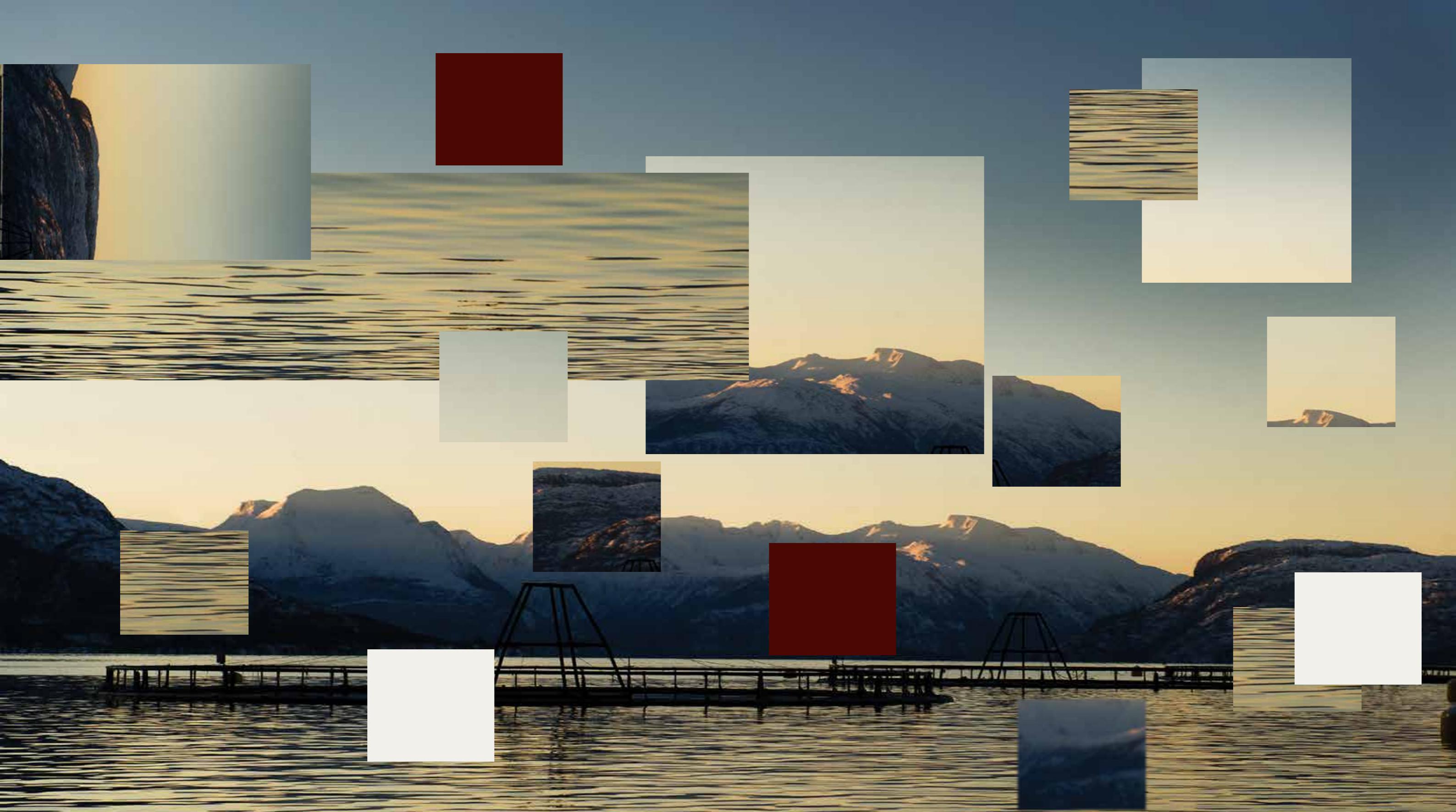

Den første søyla i figuren viser det berekna karbonfotavtrykket for produksjonen Lingalaks per kilo levande vekt klar til slakting i 2021 som er 2,93 kg CO2-eq.

Den neste søyla viser utslaget ein ville fått med val av andre fôr i 2021. Gjennomsnittleg karbonfotavtrykk for fôra som vart brukt i 2021 er 1,90 CO2-eq/kg. Ved kun å bruka eit av dei fôra som har lågast avtrykk, 1,64 CO2-eq/kg, ville det totale karbonfotavtrykket vorte redusert med 12,3% til 2,57 kg CO2-eq.

Fôrfaktor har stor påverknad på resultatet, og den tredje søyla viser resultatet dersom økonomisk fôrfaktor var 1,18 i staden for 1,39. I den siste søyla har vi lagt til grunn fôrval som i søyle to og økonomisk fôrfaktor som i søyle tre. Då får vi effekten av to endringar som begge gjev store utslag, og reduksjonen vert heile 25% i høve til resultatet for 2021, frå 2,93 til 2,19 kg CO2-eq.

Analysen viser at det er mykje å henta gjennom målretta arbeid innanfor området fiskehelse, fôr og fôring.

Del 3

Miljø, samfunn, økonomi

MILJØ

Lingalaks har som visjon å forsyna verdsmarknaden med norsk kvalitetslaks gjennom ein produksjon som gagnar både kundar, tilsette, eigarar og lokalmiljø. Aspekta innan den miljømessige pilaren av berekraft, vert høgt skatta og dannar grunnlag for selskapet si strategiske retning.

Selskapet driv med matfiskproduksjon av laks i Hardanger og Nordhordland, og har opparbeidd seg lokal kunnskap og erfaring, så vel som globale tilpassingar, gjennom meir enn fire tiår med drift.

Verksemda og dei tilsette har eit nært forhold til naturen og kystsona og driftar selskapet med stor omsut til fisken si velferd og oppvekstvilkår, og med omsut til omgjevnadene. Verksemda gjer kontinuerlege justeringar i drifta og vilkår i produksjonen for å koma i møte krav til eit berekraftig havbruk og omstende som påverkar jorda sine tolegrenser.

Omsut for dyrevelferd, miljø og klima har høg prioritet og står i direkte forhold til aspekt som påverkar selskapet si grad av berekraft. Det same gjeld anskaffingar, som er ein viktig arena for endring i berekraftig retning.

Forsking og utvikling

Verksemda er pådrivar for utvikling av næringa og tar aktivt del i forsking, utvikling og involvering som kan bidra til at både verksemda og næringa tek naudsynte steg i berekraftig retning.

Kvalitetssikring av ny teori og ny kunnskap er avgjerande for å bevega næringa framover, og her tek Lingalaks ei aktiv rolle. Verksemda er involvert i ei rekke FoU-prosjekt og samarbeid innan utvikling av selskap og næring, mellom anna:

- Utvikling av semilukka betongbasseng i sjø med konseptet Stadionlaks
- Slamoppsamlingsprosjekt der ein såg på slam som ressurs og korleis denne kan nyttast vidare inn i kretslaupet. Etablering av kunnskap, testprosjekt avslutta 2019
- Landstraumprosjekt med mål om å ha alle operasjonar knytt til landstraum innan 2021
- Algeolje i føret på alle lokalitetar, nettoprodusent på ein lokalitet
- Digitaliserings- og automatiseringsprosjekt med mål om positiv miljøeffekt gjennom betra bruk av data og sensorar
- Ænes Inkubator i Hardanger, landbasert postsmoltanlegg. Medeigar saman med Tombre Fiskeoppdrett og Eide Fjordbruk

Sertifiseringar

Lingalaks sin fisk er sertifisert gjennom Global G.A.P., som er ein internasjonal standard med eit heiskapeleg fokus og legg vekt på mattriggleik, miljøvern, fiskehelse og -velferd og omstende kring menneska si helse, miljø og tryggleik (HMS). Standarden stiller høge krav til produsent, men også til leverandørar av rogn, smolt og fôr, som også må vere sertifiserte gjennom Global G.A.P.

Dei konkrete grep, med kunnskap i botn

Med oppdatert kunnskap, kvalitet i kunnskapen og ei endring i medvit og haldning, kan ein oppnå mykje med relativt enkle grep. Medvit om kor skoen trykkjer aller mest, sett i eit heiskapleg perspektiv, vert fort eit slikt aha-augneblinksom opnar døra til kvar ein faktisk må setja inn tiltak. Med viten om at det er føret som er den største syndaren, har det vorte relativt sett enkelt og forståeleg kor ein skulle starta og ta grep.

Slik har mykje av fokuset allereie teke ei retning der ein ser at kunnskap leier til endra måtar å tenka, gjera ting og handla på. Det har bidrige til at ein stiller andre krav, og krava relaterer seg til ny kunnskap og ei heiskapleg tankegang. Ein har og fått fram ei forståing av korleis dei ulike delane heng saman, og det komplekse vert delt opp i meir forståelege deler, som igjen gjer at ein ser heilheita i nytt lys.

Til dømes er det viktig å sjå samanhengen mellom kunnskap om kor karbonfotavtrykket er høgast, og kva som må til for å redusera det. Har ein kunnskapen, og forstår samanhengane, veit ein kor ein skal starta arbeidet.

Lingalaks gjennomførte i 2019 ASC-sertifisering på ein av sine lokalitetar. ASC er ein global standard for berekraftig matproduksjon, som stiller ytterlegare krav til miljø, sosiale forhold for arbeidarane og til dyrevelferd. Selskapet arbeider dessutan kontinuerleg med krav til miljøsertifiserte

produkt og moglegheita for å finna gode erstatningar for material, ressursar og prosessar som er minst mogleg belastande for helse og miljø. Ein er og bevisst levetid for material og søker livslaustandard i den grad det er mogleg.

Dyrevelferd og førebyggjande tiltak

Frisk fisk og dyrevelferd står høgt i fokus hjå Lingalaks og det vert heile tida arbeida med forbetringar som kan sikra dette. Det er prioritert å arbeida i forkant med vaksinering mot sjukdom og førebyggjande tiltak mot lus for å sikra ein robust, sunn og frisk fisk.

I selskapet sin strategi for handtering av lus på fisken har ein over tid hatt særleg fokus på førebyggjande tiltak, og har slik klart å halda lusetala og smittepresset nede gjennom heile året.

Lingalaks arbeider systematisk med ei tiltaksgrense som er lågare enn den lovpålagte grensa, for å redusera potensiell lusesmitte og unngå at smittepresset vert for stort.

Lusestrategien til selskapet er å halda seg under 0,1 kjønnsmodne holus og å oppnå vekst uavhengig av farge i Trafikklyssystemet. Ein har klart å halda seg innanfor strategien på lokalitetane i Hardanger og har kvalifisert til vekst i PO3.

Selskapet gjennomfører kvar veke vurderingar av velferd ved luseteljing for å følgja utviklinga. Erfaringar med dette skal mellom anna kunna nyttast til å hjelpe i vurderinga av helse og velferd i forkant av handteringar og planlegging av slakting.

Selskapet har som mål å redusera bruk av medikament og nyttar berre ein medikamentell behandling per generasjon.

Strategi for anskaffingar og auka openheit

Lingalaks har eit sterkt fokus på å sikra etiske og transparente prosessar som kan

sporast og har dei siste åra auka si merksemrd kring aktivitetar som krev ekstra fokus på vurderingar av aktsemd i fleire ledd bakover i verdikjeda.

På tidspunktet for rapportering har verksemda etablert prosedyrar og retningslinjer i tråd med «Åpenhetslova», med verknad frå 1.juli 2022.

Lova oppmodar om at vurderingar kring aktsemd bør vera en integrert del av grunnleggjande menneskerettar og anstendige arbeidsforhold. Lova oppmodar om at vurderingar kring aktsemd bør vera en integrert del av selskapet sine prosessar og system for risikostyring i forbindelse med produksjonen av varer og tenester.

Vidare har verksemda berekraftig drift nedfelt i sin overordna strategi, som i stor grad og gjeld alle anskaffingar.

Selskapet skal sikra at innsatsfaktorar inn i produksjonen held naudsint kvalitet for å sikra ein sunn og frisk fisk med god tilvekst og overleving, den beste kvaliteten for sitt produkt og som samstundes sørger for minst mogleg miljøbelasting.

Verksemda har eit langsiktig fokus på omstende relatert til val av utstyr og material, levetid på utstyr, forbruk og utslepp. Dette påverkar driftsoperasjonar, som kontinuerleg gjer justeringar for å etter leve endringar frå myndigheter, storsamfunnet og marknadskrefter.

Fôr – Der skoen trykker mest

Lingalaks har høgt medvit og kunnskap kring føret som ein viktig innsatsfaktor i fisken sin diett, og om føret si høge negative belasting i rekneskapen for karbonfotavtrykket. Dette er styrande for verksemda, som nyttar opparbeidd viten og kompetanse i samanheng med nyaste forsking, for å sikra at ein treff dei rette tiltaka, og at dette er dei rette tiltaka for framtida.

Fôret veljast med stor omhug for å sikra dyrevelferd, lågast mogleg miljøbelasting og høgast mogleg kvalitet på fisken som møter marknaden.

Nøkkeltal for 2021:

- Har i 2021 eit totalt forbruk av fôr på 17 100 tonn
- Har ein økonomisk fôrfaktor (eFCR) på 1,39. Dette inneber at det i snitt går med 1,39 kg fôr per kilo slakteklar fisk, noko som er lågt dersom ein samanliknar med annan produksjon av proteinrik mat
- 90 % av karbonfotavtrykket i produksjonen av laks i 2021 kjem frå føret

Lingalaks sørger for at fisken har eit godt vekstmiljø og er sunn og frisk. Selskapet produserer laks med høgt protein- og næringsinnhald som gjev eit godt sluttprodukt for bevisste kundar.

SAMFUNN

Fastleik er avgjerande

Med berekraft som retningsgjevande måleparameter, må ein kontinuerleg gjera ei rekke vurderingar i eit heilskapleg perspektiv og fanga opp alle dei direkte og indirekte bidraga som kan påverke graden av berekraft innanfor dei tre dimensjonane av sosial, miljømessig og økonomisk berekraft.

Dermed vert det stilt krav til at ein har eit sterkt medvit kring det at nokre tiltak kan auke avtrykket, medan andre kan bidra til å senka det. Ikkje minst må ein vera særleg obs på dei tiltaka som ikkje direkte inngår i eigen produksjon, og som ein ikkje har eit direkte ansvar for.

Ein har like fullt eit ansvar til å gjera gode vurderingar av andre- og tredjepartar, og med Openheitlova fom. 1.juli 2022 som tilskot for føringar, vert trykket på slike samanhengar i verdikjeda ytterlegare forsterka.

Til dømes: Dersom ein av dine tredjepart-leverandørar har därlege arbeidsvilkår for sine arbeidarar, vil dette indirekte påverka di eiga verksemd sin berekraftscore. Korleis handtera dette i eiga verksemd?

Verksemda sin fastleik skal ein med andre ord ikkje ta for gjeve. Å dyrka fram ein kultur med gode, haldningar som bidrar til solid karakter og kondisjon til å stå i det systematiske, langsiktige arbeidet med berekraft, styrker ein på sikt og i eit heilskapleg bilete.

Lingalaks er ein viktig lokal arbeidsgjevar som skaper direkte verdiar til samfunnet gjennom å produsera varer, tenester og arbeidsplassar. Skattar og avgifter er direkte og betydelege bidrag til fellesskapet. Selskapet søker og kontinuerleg å auka verdiskapinga frå si verksemd gjennom ulike tiltak, aktivitet og samarbeid som bidreg til å styrka regional, nasjonal og global utvikling innanfor rammene for berekraftig tenking.

Lingalaks speglar sitt samfunnsansvar gjennom sin langsiktige, strategiske søken etter kvalitet og varige løysingar som er til det beste for både verksemda og verda, sett i større perspektiv. Dei etiske og ansvarlege vala med tanke på sosiale, økonomiske og miljømessige tilhøve er her avgjerande for kva grad av ansvar ein tek på seg.

Store ringverknader

Totalt bidreg Lingalaks i 2021 med NOK 81,2 millionar til verdiskaping i Noreg. Tala er basert på skattar, avgifter og indirekte bidrag gjennom tilsette, varekjøp og tenester gjennom året.

Lingalaks si verdiskaping til samfunnet i 2021 svarer til dømes til 130 arbeidsplassar hjå andre bedrifter eller 34,9 MNOK i kjøpekraft i sitt lokalsamfunn. Det svarer og til 99 barnehageplassar eller 49 lærarar årleg.

Berekninga av ringverknad og utarbeiding av dømer er gjort av DNB gjennom si

teneste for *Ringvirkningsanalyse*³ og er basert på informasjon henta frå Enhets- og foretaksregisteret hjå Brønnøysundregisteret.

Lokal verdiskaping i globalt perspektiv

Den samfunnsøkonomiske ringverknaden frå verksemda uttrykkast og i deira engasjement og aktivitet som ikkje er direkte knytt til verksemda si drift. Lingalaks har ei aktiv tilnærming til lokalsamfunnet og bidreg til vekst og utvikling både lokalt og regionalt.

Verksemda syner ein etablert og open relasjon til byråkratar og politikarar i dei kommunane der dei er representerte og har ei sunn haldning og relasjon til media.

Lingalaks er ein aktiv bidragsytar i ulike fora og fremmer dialog og samarbeid som grunnleggande verktøy for felles utvikling. Verksemda sine eigne verdiar – ærleg, kvalitet, framtidsretta – er integrerte verdiar i alt Lingalaks driv med.

Fjordtinget, eit arrangement som to år på rad har funne stad i Øystese, Hardanger, er eit slikt samlingspunkt i regi av Lingalaks saman med Bergen Næringsråd. Målet er å samla næringsaktørar, forskarar, politikarar, interesseorganisasjonar og forvaltarar til meiningsbryting med god høgd under taket. Prosjektet Rein Hardangerfjord er eit anna, nytt initiativ frå Stiftelsen Framtidshavet.

³DNB Ringvirknad, rekneskapstal 2021, henta frå <https://ringvirknader.dnb.no>, 2023-01-16.

I "Clean the Fjords" er Lingalaks og aktiv medspelar. Målet er å få på plass ein god modell for å rydda fjordar i Noreg og globalt. Prosjektet er presentert som verdas største ryddeaksjon på ein dag, men er eigentleg ein del av eit femårig prosjekt for å rydda fjorden. Erfaringane frå denne første testutgåva dannar grunnlag for utforminga av ein modell for rydding av fjordsystem – i Noreg og elles i verda.

Verksemda arrangerer elles årleg strandryddedag der alle tilsetta deltek, og har problematikk relatert til forsøpling i havet og i kystsona høgt på agendaen i sin kvar dag. Lingalaks stiller og med utstyr og båtar til disposisjon for strandryddeaksjonar som vert arrangert av andre.

Lingalaks deltek i fleire miljøfremjande fora for samarbeid, som *Oppdrettsnæringens Sammenslutning for utfisking av rømt oppdrettsfisk (OURO)*, *Miljøovervaking Hordaland (MOH)*, *Stiftelsen Norsk Villaksforvaltning* og *Salmon Tracking Hardangerfjorden*. Lingalaks har sidan 2019, som einaste havbruksaktør, vore ein av hovudsamarbeidspartnerane til Bergen Næringsråd.

Lingalaks er vidare ein viktig støttespelar til lokale arrangement, lag og organisasjonar, og bidreg mellom anna med økonomisk stønad til lokale idrettsarrangement, idrettslag, turlag, idrettsutøvarar og kulturelle arrangement. Lingalaks sitt bidrag for 2021 var om lag NOK 700,000.

Lingalaks har to visningsanlegg, i Hardanger og på Radøy, der dei aktivt deltek med å formidla sakleg og faktaorientert informasjon om havbruk og oppdrett, og med særleg fokus på korleis ein må gjera endringar i produksjonen og tilnærminga til utfordringar for å oppnå eit meir berekraftig havbruk.

Likestilling og likeverd

Lingalaks legg stor vekt på arbeidsmiljøet og dei tilsette si helse, velferd og utvikling.

Verksemda har etablert gode ordningar for dei tilsette som tar hand om behov innanfor HR-ansvaret, kompetanseheving og involvering. Det vert arrangert ei rekke sosiale aktivitetar for dei tilsette gjennom året.

Lingalaks har og høgt medvit kring likestilling og likeverd, både på arbeidsplassen og for tilsette og styret. Likestillings- og diskrimineringslova (Lov om likestilling og forbod mot diskriminering) gjev retning for verksemda sin innsats med å fremja inkludering og likestilling, og å hindra diskriminering.

Lingalaks produserte i 2021 50,6 årsverk, med 70 tilsette totalt gjennom året. Av desse er 44 fast tilsette, 26 er sommarvikarar og i tillegg kjem tre lærlingar.

Verksemda nyttar frå og med 2021 ikkje lengre ordninga med midlertidig tilsette, grunna endringar i Arbeidsmiljølova, som søker å styrka arbeidstakarar sin rett til fast tilsetjing. Med verknad frå 1.juli 2022 ligg Lingalaks dermed ei godt stykke føre, med sine tilpassingar til endringa i lova.

Selskapet arbeider strategisk med å utjamna kjønnsbalansen, der fordelinga i 2021 er 15 kvinner og 55 menn, ein auke i kvinneandelen opp frå ni kvinner i 2020. Dei tilsette er i all hovudsak busett i nærmiljøa i verksemda sine produksjonskommunar, medan nokre få pendlar frå andre kommunar.

Etikk, anti-korruption og openheit

Alle eigalarar, styremedlemmer og tilsette i Lingalaks er underlagt selskapet sine etiske retningslinjer, samt retningsliner og etablert praksis for aktivt å nedkjempa korruption, bestikkelse og gråsoneproblematikk. Dette er også regulert gjennom Global G.A.P.

Lingalaks har innan innføring av nytt lovverk, retta seg inn mot den nye Åpenhetslova med verknad frå 1.juli 2022.

Respekt for havet, menneska og miljøet

I samsvar med Lingalaks sine etablerte strategiar, forpliktar selskapet seg til å gjera det som krevst for å driva på ein måte som forvaltar verda sine ressursar på ein ansvarleg måte. Lingalaks tar eit etisk og samfunnsmessig ansvar ved å vera open og transparent, og stilla strenge krav til eiga verksemde og næringa som heilskap.

Gjennom etablerte prosedyrar og retningsliner plikter selskapet seg til å:

- Produsera mat på ein måte som sikrar matsikkerheit og mattrøggleik til ei aukande verdsbefolkning
- Produsera kunnskapsbasert og kontinuerleg søke dei smartaste løysingane
- Produsera nøyaktig, effektivt og nyttig teknologi som bidreg til å utvikla næringa
- Verdsetta menneska, sikra god inkludering og behandla dei med respekt
- Verdsetta det marine miljøet og behandla livet i havet og kystsona med respekt
- Alltid ha fiskevelferd øvst på agendaen
- Bidra til å fremja gode, berekraftige løysingar

ØKONOMI

Den økonomiske pilaren er moglegvis den meist kjente, og eigentleg den viktigaste pilaren i berekraftmodellen, då den finansielle muskelen er ein føresetnad for å levera på dei strategiske utfordringar relatert til miljø- og samfunn.

Lingalaks har dei siste åtte åra oppnådd gode økonomiske resultat. Som ein konsekvens av auka produksjonskostnader i selskapet og i næringa generelt, syner verksemda dei siste fire åra ei fallande resultatgrad, men tek seg i 2021 opp igjen.

Rekneskapsåret 2021 syner for Lingalaks AS ei auke i driftsinntekter og driftsresultat. Likviditetsgraden er god, lønnsemada er tilfredsstillande og soliditeten svært god.

Kvart år investerer verksemda i ny teknologi og sørger for å effektivisera arbeidsoperasjonar på ein måte som sikrar utvikling av verksemda og næringa og god ivaretaking av alle ressursar. Både fiskan og menneska vert teken hand om på beste måte,

saman med omsyn til miljøet og fokus på å minimera miljøpåverknaden.

Det vert arbeidd systematisk og målretta for å betra konkurransevna gjennom reduserte produksjonskostnader per kilo produsert fisk. Verksemda har eit sterkt og langsiktig fokus på kvalitet og dokumentasjon av eit berekraftig kvalitetsprodukt som med tid vil auka i marknadsverdi.

Lingalaks sine eigarar av har gjennom sitt holdingselskap, Rolv Haugarvoll AS, reinvestert i anna aktivitet i næringa, som slakteri og smoltanlegg i eigen region. Dette leier igjen til auka sysselsetting og verdiskaping i næringa og i regionen.

På rapporteringstidspunktet har Lingalaks AS for regneskapsåret 2022 gjort organisatoriske endringar for at konsernet og selskapa i konsernet skal stå betra rusta på vegen med å produsera berekraftig mat og skapa arbeidsplassar og utvikling i Hardanger.

Balansekunst

Tanken om heilskapen, det holistiske perspektivet, er vesentleg, og krev både kunnskap og samarbeid på tvers for å kunna skape naudsynte endringar, på tvers. Kunsten å balansera dei ulike delane for å skapa eit fornuftig heile, er, ja, ein balansekunst.

Del 4 Avslutning

AVSLUTNING

Lingalaks har med Status Berekraft 2021 vore gjennom sin fjerde runde med sjølvmelding og dokumentering av tilstand, som ligg til grunn for LCA-analysen og øvrige analysar i rapporten. Status Berekraft beskriv dei faktiske omstende på tidspunktet for rapportering, og berekraftscoren er indikator for den miljømessige berekrafta, gjeve i CO2-eq.

Status syner at selskapet har hatt ei utvikling som ber preg av dei svingingar som vedkjem dei fleste aktørar i næringa i 2021, og som pregar både selskapet og næringa si generelle utvikling vidare i 2022.

Samstundes ser ein ei tydeleg trend der Lingalaks sine strategiske val og retning dei siste åra pregar utviklinga i ei positiv grad, der den negative miljømessige belastninga i hovudsak kjem frå føret.

Det skal trekkjast fram at den negative belastinga frå verksemda, som har vorte gjeven stor merksemd i organisasjonen gjennom dei fire åra, bidreg til auka samfunnsmessig ansvar, og dette vert ytterlegare forsterka i 2021. Den auka merksemda kring kunnskap i eigne rekker og påverknad og deltaking i felles forsking- og utviklingsprosjekt for og i næringa, er tiltak som bidreg til å bevega næringa framover.

Ser ein dette i eit større bilet, har Lingalaks ei god utvikling i måten å driva si verksemrd på, der dei overordna strategiske vala er

driven av berekraft i eit holistisk perspektiv. Ein ser at verksemda gradvis og heile tida dreier mot meir optimal ressursutnytting og tar grep som er tufta på kunnskap og ei heilskapleg, overordna filosofisk endring av tankesett og innstilling til arbeidet. Dei har makta å få med seg organisasjonen i endring av haldning og handling, og vert meir og meir rusta til å ta dei viktige, riktige og større grepene som krevst for at menneska forstår kor ein skal og kvifor.

I eit større perspektiv er nettopp fokuset på menneska, som ressurs og som medmenneske, ein vesentleg faktor i arbeidet med å vera meir beredyktig. Her har Lingalaks lagt ned bevisst og konkret innsats, mellom anna med å vektlegga den pedagogiske dimensjonen som er ein naudsynt del av innsatsen. Dei har og steppa opp fokuset på å identifisera og forstå den totale belastninga, ikkje berre den lokale handlinga. Altså, den lokale handlinga i eit totalt og globalt bilet.

Metodisk utvikling

Status vert presentert som indikatorar innan dei tre hovudsegmenta miljø, samfunn og økonomi, og speglar dei faktiske, dokumenterte omstenda ut frå gitte kriteriar beskrivne i rapporten si utgreiing av metode og omfang.

I samarbeid med eksterne spesialistar har det i arbeidet med Status Berekraft over tid vore grundige vurderingar som ligg til grunn for utveljing av dei kriteriar som til saman definerer indikatorane.

Kriteria er mogleg å skalera, i den forstand at all ny forsking eller funn som ikkje er tatt med i dette arbeidet, vil kunna implementerast for å styrka den nytta metoden. Slik vert metodikken heile tida utvikla til det betre, og ein vert i stand til å gje stadig meir presise rapportar av status for tilstanden til den omtala verksemda.

Med tanke på at næringa er relativt ung og at tilgjengeleg kunnskap for forvaltning og næring ikkje dekker alle område, er det naturleg å sjå dette arbeidet som modellerbart og som ein kontinuerleg prosess som utviklast og modnast fram i takt med oppdatert kunnskap og forståing for samanhengar. Det ligg til grunn ei haldning om at ny kunnskap som supplerer teori og metode, vert ynskt velkommen. Hensikta er å ha reine, forståelege og samanliknbare kriteriar som kan nyttast til å måla og samanlikna vilkår som er mogleg å dokumentera.

Status Berekraft dokumenterer tilstand, endring og progresjon i det systematiske arbeidet som verksemda gjer for å driva oppdrett på ein meir beredyktig måte. Scoren indikerer på ein lettfatteleg måte korleis verksemda presterer, sjølv om det ligg komplekse tal og analysar bak.

Hensikta er å gjera arbeidet med å vera meir berekraftig til ei målbar, konkret og naturleg del av verksemda. Ein skal og kunna sjå igjen dei konkrete endringane ein gjer i trendutviklinga over tid, og samstundes vera i stand til å forstå kvifor pilane kan peika opp det eine året og ned att det neste. Det krevst og at ein forstår kor tolegrensene ligg, sett i samanheng med det ein driv med, og ikkje minst kva ein skal gjera for å halda seg på god avstand frå nettopp desse.

Med slik grundig, systematisk og årleg gjennomgang av tilstand i verksemda, saman med revisjon av metodisk tilnærming, lukkast ein steg for steg å bevega seg i retning av ei meir berekraftig verd.

@poppelhuset

@ph_poppelhuset